

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง วิชาภาษาไทย

ธัญวัฒน์ เนียรศิริ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2552

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ รัชฎวลัย เนียรศิริ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ถัสดา สุขปรีดี)
..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมวงศ์ วัฒนสุนทร)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ถัสดา สุขปรีดี)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี)
..... กรรมการ
(ดร.อาพันธ์ชนิต เจนจิต)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แ้มกสิกร)
วันที่ 29 พ.ค. 2552
..... พ.ศ. 2552

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา
จากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำภาคต้น ปีการศึกษา 2551

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ลัดดา สุขปรีดี อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมวงศ์ วัฒนสุนทร ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.อาพันธ์ชนิต เจนจิต กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบรวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จาก ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ฉะเชิงเทรา ตลอดจนเพื่อนครูและนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี

เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ ส่วนหนึ่งได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตศึกษา จึงขอขอบพระคุณ บัณฑิตศึกษามา ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่โกสุม ผาดศรี และบุคคลในครอบครัวทุกคนที่ทำให้กำลังใจ และสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบเป็นกตัญญูจดเวทิตาแด่ บพการี บุรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา และประสบความสำเร็จมาจนครบเท่าทุกวันนี้

ธัญวัลย์ เนียรศิริ

48923707: สาขาวิชา: เทคโนโลยีทางการศึกษา; กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา)

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน/ พัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง/ วิชาภาษาไทย

วิทยุวลัย เนียรศิริ: การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง วิชาภาษาไทย (THE DEVELOPMENT OF INSTRUCTIONAL MODEL FOR DEVELOPMENT OF HIGHER ORDER THINKING SKILLS IN THAI LANGUAGE)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ลัดดา ศุขปรีดี, กศ.ม., ฉลอง ทับศรี, Ed.D. 210 หน้า.

ปี พ.ศ. 2552.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และศึกษาความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอน การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ผู้วิจัยใช้รูปแบบการเรียนการสอนของกานเย (Gagne'' s Instructional Model) มาเป็นกรอบแนวคิดในการออกแบบการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้เรียนเป็นรายบุคคล จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบหาความชัดเจนด้านภาษาและคำสั่ง จากนั้นนำไปทดลองใช้กับผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย จำนวน 6 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมด้านกิจกรรมการเรียนการสอน นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ แล้วนำไปหาประสิทธิภาพ โดยใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ฉะเชิงเทรา อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 29 คน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ

ผลการวิจัยทำให้ได้รูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้แบบฝึกหัด แบบประเมินตามสภาพจริง จากการประเมินเพื่อหาประสิทธิภาพ พบว่า ผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมตามแบบฝึกหัดระหว่างเรียนทุกเรื่องได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85.45 และสามารถทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนได้ร้อยละ 84.27 ซึ่งแสดงว่ารูปแบบการเรียนการสอนนี้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

48923707: MAJOR: EDUCATIONAL TECHNOLOGY; M.Ed. (EDUCATIONAL TECHNOLOGY)

KEYWORDS: THE DEVELOPMENT OF INSTRUCTIONAL MODEL/ DEVELOPMENT OF HIGHER ORDER THINKING SKILLS/ THAI LANGUAGE

THANYAWAN NEANSIRI: THE DEVELOPMENT OF INSTRUCTIONAL MODEL FOR DEVELOPMENT OF HIGHER ORDER THINKING SKILLS IN THAI LANGUAGE. ADVISORY COMMITTEE: LADDA SOOKPREEDEE, M.Ed., CHALONG TUBSREE, Ed.D. 210 P. 2009.

The objectives of this research are developing the instruction format for improving high skill of thinking in Thai subject for student in Mattayomsuksa 6 by standard efficiency 80/80. The researcher has used Gagne's instructional model for developing framework and developing the instruction that emphasize in improving high skill of thinking. The developed instruction is proved by 5 professional for suggestions and tried with 3 students for inspecting the obvious of language and order. Then the developed instruction is used with group of 6 students for inspecting the appropriate of activities in instruction. The result is improved and bring to get the efficiency by using with 29 students in Mattayomsuksa 6 Kanchanapisek Witthayalai Chachoengsao School, Amphoe Phanonsaracam, Chachoengsao province. The statistics are mean, standard deviation, and percentage.

The instruction format that received from this research are composed of exercises instruction, and actual position assession from the efficiency assession, found that students can do all exercises instruction in mean score 85.45 and can do post efficiency exercises in mean score 84.27. That means this instruction has the standard efficiency 80/80 and the satisfied analysis of this improving high skill of thinking instruction is high level.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	7
การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	14
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดและการพัฒนาการคิด และกระบวนการคิด.....	16
การออกแบบการเรียนการสอน.....	40
รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง วิชาภาษาไทย.....	45
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	51
ความพึงพอใจ.....	56
การประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment)/ เกณฑ์การประเมิน (Rubrics) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	56
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	66
การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง วิชาภาษาไทย...	66
การประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง วิชา ภาษาไทย.....	84

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง วิชา ภาษาไทย.....	85
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
สถิติที่ใช้.....	86
4 ผลการวิจัย.....	88
ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง วิชา ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.....	88
ผลการประเมินประสิทธิภาพของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อพัฒนา ทักษะการคิดขั้นสูง วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.....	88
ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน.....	92
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	93
สรุปผลการวิจัย.....	93
อภิปรายผลการวิจัย.....	94
ข้อเสนอแนะ.....	96
บรรณานุกรม.....	98
ภาคผนวก.....	104
ภาคผนวก ต.....	105
ภาคผนวก ข.....	114
ภาคผนวก ค.....	120
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	210

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ความลำเอียงในการตัดสินใจ และแนวทางแก้ไข.....	36
2	เกณฑ์การประเมินในภาพรวม (Holistic Rubric).....	58
3	ตัวอย่างการประเมินการเขียนรายงาน ในภาพรวมทั้งหมด โดยใช้ Rubric 5 ระดับ....	62
4	ตัวอย่าง Rubric เพื่อการประเมินการสร้างข้อสรุป.....	62
5	โครงสร้างรายวิชาภาษาไทยโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ฉะเชิงเทรา.....	72
6	สรุปเนื้อหาในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน.....	74
7	คะแนนจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนของนักเรียน.....	89
8	คะแนนของนักเรียนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน.....	91
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของผู้เรียนต่อรูปแบบ การเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.	92
10	ค่าความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน.....	115
11	ค่าความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน เพื่อพัฒนา ทักษะการคิดขั้นสูง วิชาภาษาไทย.....	117
12	ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (R) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน.....	118

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ปัญหาของแมว.....	17
2 การคิดแก้ปัญหาของแมว.....	18
3 แสดงลำดับขั้นของการคิดจากขั้นพื้นฐานสู่ความคิดระดับสูง.....	21
4 แสดงคุณลักษณะความคิดขั้นสูง.....	26
5 แสดงทักษะการคิดขั้นสูง.....	27
6 ระบบการเรียนรู้ของคาร์รอล.....	42
7 ระบบการเรียนการสอนของเคอร์ลัก และอีตาช.....	43
8 การออกแบบระบบการเรียนการสอนของกานเย และบริกส์.....	44
9 การออกแบบการเรียนการสอนและการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน.....	68